

Spis treści

Wprowadzenie.....	13
I. KSZTAŁCENIE OBRONNE MŁODZIEŻY W POLSCE (TRADYCJE I WSPÓŁCZESNOŚĆ).....	16
1.1.Tradycje kształcenia obronnego młodzieży.....	16
1.1.1. Kształcenie obronne w okresie rozbiorów.....	16
1.1.2. Kształcenie obronne w okresie II Rzeczypospolitej.....	20
1.1.3. Kształcenie obronne w latach 1939-1945.....	29
1.1.4. Kształcenie obronne po II wojnie światowej.....	38
1.2.Współczesna edukacja na rzecz bezpieczeństwa.....	44
1.2.1. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa.....	44
1.2.2. Kształcenie obronne studentów.....	45
1.2.3. Założenia nowego systemu szkolenia obronnego i wojskowego studentów oraz absolwentów szkół wyższych.....	47
II. OBRONA NARODOWA A BEZPIECZEŃSTWO POLSKI.....	51
2.1. Pojęcie oraz zakres bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej.....	52
2.1.1. Bezpieczeństwo narodowe.....	52
2.1.1.1. Szczęście i mądrość ludzka a bezpieczeństwo.....	52
2.1.1.2. Potrzeby ludzkie a bezpieczeństwo.....	54
2.1.1.3. Naród i interesy narodowe.....	54
2.1.1.4. Państwo i racja stanu.....	55
2.1.1.5. Pojęcie bezpieczeństwa narodowego.....	58
2.1.2. Obrona narodowa.....	62
2.1.2.1. Pojęcie obrony narodowej.....	62
2.1.2.2. Dotychczasowe - wąskie (militarne) a współczesne - szerokie (powszechne) postrzeganie obrony narodowej.....	64
2.1.2.3. Narzędzia i środki obrony narodowej.....	66
2.1.2.4. Ogólna struktura obrony narodowej.....	67
2.2. Konstytucyjne, ustawowe cele, zadania oraz obowiązki w zakresie bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej.....	68
2.2.1. Funkcje państwa i podmiotów prawa państwowego w dziedzinie bezpieczeń- stwa narodowego i obrony narodowej.....	69

2.2.2. Interesy bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej w prawie polskim.....	71
2.2.3. Rola organów władzy w tworzeniu bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej.....	74
2.2.3.1. Parlament.....	74
2.2.3.2. Prezydent RP.....	75
2.2.3.3. Rada Ministrów.....	78
2.2.3.4. Minister Obrony Narodowej.....	79
2.2.4. Zadania i obowiązki organów administracji, przedsiębiorców i obywateli...	81
2.2.4.1. Administracja rządowa.....	81
2.2.4.2. Administracja samorządu terytorialnego.....	83
2.2.4.3. Przedsiębiorcy.....	83
2.2.4.4. Obywatele.....	84
2.2.5. Organizacje pozarządowe w obronie narodowej.....	85
2.2.6. Kobiety w obronie narodowej.....	85
2.3. Zagrożenia bezpieczeństwa narodowego.....	91
2.3.1. Pojęcie zagrożeń bezpieczeństwa narodowego.....	91
2.3.2. Charakterystyka współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa narodowego. . .	92
2.4. Obrona narodowa i obrona wspólna NATO.....	100
2.4.1. Właściwości obrony narodowej.....	100
2.4.2. Organizacja i funkcjonowanie obrony narodowej.....	107
2.4.3. Obrona wspólna NATO.....	110
2.4.3.1. Zasady działania Sojuszu Północnoatlantyckiego.....	111
2.4.3.2. Zakres wspólnych przedsięwzięć obronnych.....	113
2.4.3.3. Koncepcja strategiczna Sojuszu Północnoatlantyckiego.....	116
2.4.3.4. Rolapaństwa-członka NATO.....	118
2.4.3.5. Interesy narodowe a sojusznicze.....	120
2.5. Założenia strategii bezpieczeństwa narodowego.....	123
2.5.1. Cele i zadania polityki bezpieczeństwa narodowego.....	123
2.5.1.1. Podstawowe cele polityki bezpieczeństwa narodowego.....	124
2.5.1.2. Główne uwarunkowania bezpieczeństwa narodowego.....	124
2.5.1.3. Wyzwania stojące przed polityką bezpieczeństwa narodowego. . .	125
2.5.1.4. Zadania polityki bezpieczeństwa narodowego dla strategii bezpieczeństwa narodowego u progu XXI wieku.....	125
2.5.2. Środki strategii bezpieczeństwa narodowego.....	126
2.5.2.1. Pojęcie, istota i zadania strategii bezpieczeństwa narodowego. . .	126
2.5.2.2. Źródło błędnych strategii.....	127
2.5.2.3. Powszechna obrona narodowa.....	130
2.5.2.4. Siła narodowa i jej umacnianie.....	132
2.5.2.5. Członkostwo w NATO i Unii Europejskiej.....	134
2.5.2.6. Współpraca sąsiedzka.....	135
2.5.2.7. Aktywność w zapobieganiu i przeciwdziałaniu zagrożeniom; utrzymywanie bezpieczeństwa międzynarodowego.....	136

2.6. Stany nadzwyczajne i gotowość obronna państwa	137
2.6.1. Pojęcie i istota stanów nadzwyczajnych i gotowości obronnej państwa	137
2.6.2. Stany nadzwyczajne	139
2.6.2.1. Zasady wprowadzania stanów nadzwyczajnych	139
2.6.2.2. Zasady działania organów władzy publicznej	140
2.6.2.3. Zakres ograniczeń wolności i praw człowieka	142
2.6.3. Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych	145
2.7. Założenia strategii obrony narodowej	151
2.7.1. Pojęcie i istota strategii obrony narodowej	151
2.7.2. Cele, warunki i wymogi strategii obrony narodowej	157
2.7.2.1. Cele polityki obrony narodowej	157
2.7.2.2. Warunki strategii obrony narodowej	158
2.7.2.3. Wymogi strategii obrony narodowej	160
2.7.3. Imperatywy i podstawowe dyrektywy strategii obrony narodowej	160
2.7.3.1. Imperatywy strategii obrony narodowej	161
2.7.3.2. Podstawowe dyrektywy strategii obrony narodowej	162
2.7.4. Podstawowe środki strategii obrony narodowej	164
2.7.4.1. Społeczeństwo polskie -jego świadomość narodowa, patriotyzm, postawa obywatelska i przygotowanie obronne	164
2.7.4.2. Przygotowanie organów władzy rządowej i samorządowej do kierowania obroną narodową, w tym do zarządzania w sytuacjach kryzysowych	164
2.7.4.3. Obronny system wojskowy	165
2.7.4.4. Działania nieregularne w masowej skali	166
2.7.4.5. Siły Policji, Straży Granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego	166
2.7.4.6. Ochrona ludności i ratownictwo	167
2.7.4.7. Przygotowanie Polski do realizacji funkcji państwa-gospodarza (HNS - Host Nation Support)	167
III. ORGANIZACJA WOJSKOWA POLSKI	169
3.1. Siła militarna (wojskowa) w państwie i stosunkach międzynarodowych	170
3.1.2. Rola wojska w państwie, cechy i wartości	175
3.1.2.1. Rola wojska w państwie	175
3.1.2.2. Cechy organizacji wojskowej państwa	176
3.1.2.3. Wartości wnoszone do funkcjonowania współczesnego państwa, narodu, społeczeństwa i obywatela przez organizację wojskową	184
3.1.3. Współczesne pojęcie wojska, armii, sił zbrojnych, systemu wojskowego	186
3.1.4. Misje i funkcje sił zbrojnych	189
3.2. Armia (wojsko, siły zbrojne) w czasie pokoju, kryzysu, wojny i okupacji	191
3.2.1. System mobilizacyjny sił zbrojnych	191
3.2.2. Gotowość bojowa sił zbrojnych	194
3.2.3. Siły zbrojne w czasie pokoju	201

3.2.4. Siły zbrojne w sytuacjach kryzysowych.....	202
3.2.5. Siły zbrojne w okresie wojny.....	205
3.2.6. Opór na terenach okupowanych.....	208
3.2.7. Działania humanitarne wojska.....	209
3.3. Struktura Sił Zbrojnych.....	211
3.3.1. Dwa komponenty sił zbrojnych oraz ich wsparcie i zabezpieczenie.....	213
3.3.1.1. Wojska operacyjne.....	214
3.3.1.2. Wojska obrony terytorialnej.....	215
3.3.1.3. Wsparcie i zabezpieczenie sił zbrojnych.....	216
3.3.2. Rodzaje Sił Zbrojnych RP.....	218
3.3.2.1. Wojska Lądowe.....	218
3.3.2.2. Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej.....	219
3.3.2.3. Marynarka Wojenna RP.....	222
3.3.3. System dowodzenia siłami zbrojnymi.....	223
3.3.3.1. Pojęcie systemu dowodzenia.....	223
3.3.3.2. Sztab Generalny WP.....	226
3.3.3.3. Operacyjny system dowodzenia wojskami.....	228
3.3.3.4. Terytorialny system dowodzenia.....	229
3.4. Struktura rodzajów wojsk i służb.....	233
3.4.1. Wojska zmechanizowane i pancerne.....	234
3.4.2. Wojska rakietowe i artyleria.....	235
3.4.3. Wojska obrony przeciwlotniczej.....	236
3.4.4. Wojska inżynieryjne.....	236
3.4.5. Wojska chemiczne.....	237
3.4.6. Wojska rozpoznania i walki radioelektronicznej.....	237
3.4.7. Wojska łączności i informatyki.....	238
3.4.8. Wojska aeromobilne.....	238
3.4.9. Wojska specjalne.....	239
3.4.10. Wojska logistyki.....	240
3.4.11. Służby wojskowe.....	240
3.4.11.1. Żandarmeria Wojskowa.....	240
3.4.11.2. Wojskowe Służby Informacyjne.....	242
3.4.11.3. Wojskowa służba zdrowia.....	243
3.5. Duszpasterstwa wojskowe.....	244
3.5.1. Ordynariat Polowy Wojska Polskiego.....	244
3.5.2. Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego.....	245
3.5.3. Ewangelickie Duszpasterstwo Wojskowe.....	247
3.6. Prokuratura wojskowa.....	248
3.6.1. Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury.....	248
3.6.2. Zadania prokuratury.....	249
3.6.3. Kompetencje prokuratorów wojskowych.....	250
3.6.4. Struktura wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.....	251
3.6.5. Funkcjonowanie wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.....	252

3.7. Sądownictwo wojskowe.....	253
3.7.1. Sądownictwo wojskowe w strukturze polskiego wymiaru sprawiedliwości	253
3.7.2. Struktura sądownictwa wojskowego.....	254
3.8. Służba wojskowa.....	255
3.8.1. Służba wojskowa obywateli.....	256
3.8.1.1. Zasadnicza służba wojskowa.....	257
3.8.1.2. Służba wojskowa studentów i absolwentów szkół wyższych.....	258
3.8.1.3. Służba wojskowa żołnierzy rezerwy.....	258
3.8.1.4. Służba wojskowa w razie ogłoszenia mobilizacji i w okresie wojny.....	259
3.8.1.5. Służba wojskowa kobiet.....	259
3.8.2. Organizacja funkcjonowania wojska.....	260
3.9. Podstawowe pojęcia i zasady walki zbrojnej.....	267
3.9.1. Pojęcie sztuki wojennej i jej części składowych.....	267
3.9.2. Środki, czynniki, sposoby, rodzaje i formy walki zbrojnej.....	274
3.9.3. Zasady sztuki wojennej.....	287
3.10. Współpraca cywilno-wojskowa (CIMIC).....	292
3.10.1. Istota, potrzeba, formy i zakres współpracy.....	293
3.10.2. Organizacja współpracy cywilno-wojskowej w wymiarze krajowym.....	298
3.11. Wsparcie państwa-gospodarza - HNS.....	300
3.12. Wojskowe wsparcie władz cywilnych i społeczeństwa.....	304
IV. CYWILNA ORGANIZACJA OBRONY NARODOWEJ.....	307
4.1. Misje, cele i funkcje cywilnej organizacji obrony narodowej.....	308
4.1.1. Zarys rozwoju cywilnej (niemilitarnej) części obrony narodowej.....	308
4.1.1.1. Cywilna organizacja obrony narodowej w okresie II RP.....	308
4.1.1.2. Potencjał gospodarczy II RP w aspekcie obronnym.....	310
4.1.1.3. Bezpieczeństwo i porządek publiczny.....	312
4.1.1.4. Ochrona ludności.....	313
4.1.1.5. Ochrona granic państwa.....	316
4.1.1.6. Komunikacja (łączność i transport).....	316
4.1.2. Cywilna organizacja obrony narodowej po drugiej wojnie światowej.....	317
4.1.3. Planowanie cywilne na okres nadzwyczajnych zagrożeń w NATO.....	321
4.1.4. Organizacja funkcjonowania cywilnej (niemilitarnej) części obrony narodowej w Polsce.....	329
4.1.5. Cywilne wsparcie sił zbrojnych.....	332
4.2. Ochrona ludności.....	335
4.2.1. Pojęcie i zakres ochrony ludności.....	336
4.2.2. Charakterystyka wybranych rodzajów ochrony ludności.....	337
4.3. Ratownictwo.....	339
4.3.1. Typologia ratownictwa III RP.....	340
4.3.2. Charakterystyka wybranych rodzajów ratownictwa państwowego.....	344
4.3.3. Udział sił zbrojnych w ratownictwie.....	347

4.3.4. Ratownictwo społeczne.....	348
4.4. Bezpieczeństwo i porządek publiczny.....	351
4.4.1. Podmioty systemu bezpieczeństwa i porządku publicznego.....	351
4.4.2. Koordynacja działań w sferze bezpieczeństwa i porządku publicznego. . .	368
4.5. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz bezpieczeństwa.....	372
4.5.1. Istota funkcjonowania organizacji pozarządowych w Polsce.....	373
4.5.2. Typologia organizacji pozarządowych.....	374
4.5.3. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz bezpieczeństwa naro- dowego.....	376
4.6. Ochrona i obrona granicy państwowej, ważnych obiektów oraz instytucji . .	380
4.6.1. Zasady ochrony granicy państwowej.....	380
4.6.2. Ochrona obiektów i dóbr niezbędnych do przetrwania ludności.....	385
4.6.3. Ochrona dóbr kultury.....	387
4.6.4. Ochrona obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa.....	390
4.6.5. Specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne.....	392
4.7. Zarządzanie kryzysowe w sytuacjach klęsk żywiołowych.....	393
4.7.1. Istota i działania zarządzania kryzysowego.....	393
4.7.2. Organizacja zarządzania kryzysowego.....	396
4.7.3. Monitorowanie zagrożeń.....	398
4.8. Ochrona porządku konstytucyjnego.....	400
4.9. Działanie cywilnej ochrony zdrowia w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa, kryzysu i wojny.....	405
Bibliografia.....	418
Zestawienie załączników.....	423